

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ

НА

БЪЛГАРСКОТО КНИЖОВНО ДРУЖЕСТВО

ВЪ СРЪДЕЦЪ.

РЕДАКТОРЪ Т. ПЪБЕВЪ.

Умъ царува,
Умъ робува,

Нар. пословица.

КНИЖКА X.

СРЪДЕЦЪ

ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА

1884.

СЪДЪРЖАНИЕ.

	Стран.
I. Пътни бѣлѣжки за Сръдѣя Гора и за Родопскитѣ планини. (Продълж. отъ кн. IX). Съобщава Д-ръ Конст. Иречекъ.	1
II. Материяли по геологията и минералогията на България. Отъ Г. Н. Златарски.	52
III. За изнемоощѣванъето на главний мозъкъ. Отъ Д-ръ Д. Молдовъ.	79
IV. Паметни бѣлѣжки за Сръдець. Съобщава Хр. П. Константиновъ.	93
V. Стихотворения: <i>Нашитѣ дѣди</i> (<i>Боянъ магесникътъ, поплъ Богумилъ</i>). Отъ автора на <i>Suspiria de Profundis</i>	103
VI. Народни пѣсни. По Долно Дѣбнишки говоръ въ Плевенско). Съобщава О. Пановъ.	108
VII. Книжнина: I. Критика. По поводъ на Плачовата критика върху прѣводътъ на Джевоновата Логика отъ г-жа Каравелова. Написалъ Ив. П. Славейковъ; II. Рецензии: 1. „Найда“ (селска приказка) отъ К. Величкова. (Наука кн. V и VI 1884 год.) II. П—въ; 2. <i>Стихотворения</i> отъ Хр. Ив. Дюкмеджиевъ. Пловдивъ 1884 г. II. П—въ; 3. „ <i>Не мили не драги</i> .“ Повѣсть отъ Ив. Вазовъ. (Наука год. 2, кн. XI и XII; год. 3, кн. I, II, III и IV). II. П—въ; 4. „ <i>Записки по българскитѣ възстания</i> “ (разказъ на очевидци) 1870—1876 г. Отъ З. Стояновъ. Томъ I. Пловдивъ 1884 г. и „ <i>Миналото</i> “ (белетристически и исторически очерки изъ областта на българскитѣ революционни движения отъ 1870—1877 год.). Отъ С. Заимовъ. Книжка първа. Варна 1884 год. II. П—въ; III. Книгописъ: 1. Книги подарени за библиотеката на „Българското Кн. Дружество“; 2. Журнали, които се приематъ прѣвъ тек. 1884 год. въ редакцията на „Пер. Списание.“	111
VIII. Главно Събрание на „Българското Кн. Дружество“: А. Тържественно заседание на 29 Юлий 1884 год.; Б. Управителни заседания на 30 и 31 Юлий и 1, 2, 3, 4, 6, 7 и 8 Августъ 1884 год.	145
IX. Записка до Височайшии Покровителъ на „Българското Кн. Дружество“ Н. В. Вългарскый Князь Александръ I отъ Управителний Съвѣтъ на Дружеството.	189
X. Уставъ на „Българското Кн. Дружество.“	190
XI. Списъкъ на членовѣтъ на „Бълг. Кн. Дружество“	198
XII. Печатни погрѣшки.	203

XXXIV.

Като седелъ ваща ми покойни на стѣбаникъ пратилахъ запитіе Паисіа,
и сакá за валжкѣа грѣ 150: и така продамъ махучѣ и платилъ
тѣа паріи.

А запопил се за грѣ: 330;

Запискитѣ отъ XIX до XXXIII се отнасятъ до по-
новото врѣме. Въ тѣхъ се виждатъ неуморнитѣ усилия
на Софійскитѣ жителѣ да се отървжтѣ отъ инородното
грѣцко духовенство; описватъ се вкратцѣ бѣснуванията на
грѣцкия владика, за да се задържи насила на стола си.
Борбата е била примѣрна и тогавашнитѣ Софійянци заслуж-
ватъ похвала за тая си дързость. Колкото и да сж отъ
неотдавнашно врѣме тия записки, забѣлѣжвани отъ Тодора
попъ Илиевичъ, мислж, че все ще иматъ нѣкакво значение
за историята по черковний ни въпросъ и за това копирахъ
и тѣхъ отъ стария тефтеръ.

Като свѣршвамъ, ще прибавж, че въ рѣчений тефтеръ
има да се извлѣче още нѣщо, особенно по обичаитѣ въ
София при женение. Въ него има много орташки и братски
смѣтки, смѣтки мѣжду майка и синъ, забѣлѣжки за пода-
ръци при свадба, инвентаръ на покжщнина и др. подобни.
Намирамъ въ него, че въ 1845 год. чирацитѣ при абаджи-
итѣ сж работили по една година даромъ на масторитѣ си;
първата година сж вземали по 30 гроша хакъ, втората по
50 гроша, третата по 90—100, а четвъртата, петата и т.
н. т. споредъ дарбата имъ, додѣто станжтѣ самостоятелни
мастори и да работжтѣ „на своя заповестъ“. Намирамъ още,
колко се е похарчвало за единъ годежъ, свадба и за други
подобни случаи въ домашния животъ.

СТИХОТВОРЕНИЯ.

НАШИТЪ ДѢДИ

(Боянъ магѣсникътъ, попъ Богумилъ).

Отъ автора на *Suspiria de Profundis*.

I.

БОЯНЪ МАГѢСНИКЪТЪ.

(Баллада).

Господину В. Стоянову посвещавамъ настоящата „Историческа Баллада.“ — X.

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той вечеръ се прѣправя на вълкъ, на левъ, на куче!.
Той знае да прѣдсказва, кога ще вали дѣждъ;
Той знае да прѣдсѣща, каквото ще се случи;
Той въ книгитѣ все рови, и търси все да учи;
Но туй, което учи, погубва сѣкой мжжъ!..

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

За него нѣма тайна, за него нѣма було,
Ний вчерашний день знайме — той утрѣшний день знай!
И името му, чада, за туй се е прочуло!
Той всичко може, всичко що прави е разумно:
Но грѣшенъ е тозъ разумъ, и не отвежда въ Рай!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна!
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Боянъ когато ходи по слѣнце сѣнка нѣма,
Той сѣнката си, чада, на дявола продамъ!

Той знай да въскръсява — но вѣчността отнема!
Той знай да утѣшава — но знай души да зема,
Могѣщия Духъ на Злото власть пълна му е далъ!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Боянъ лѣкува болки тѣлесни и душевни,
Пѣвецъ е той, философъ и неподобенъ врачъ...
Отъ билки чародѣйски, отъ сказки и отъ пѣсни,
Пазете се, защото мъченя вѣковѣчни
Подирѣ си тѣ влачатъ, и безконеченъ плачъ!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Когато той приказва, прѣзъ неговитѣ устни
Говори, сѣкашъ, нѣкой пророкъ или светецъ!..
О, нѣма като него чловѣци сладкодумни!..
Речитѣ му, избрани, приятни, благозвучни,
Възвръщатъ слухъ и зрѣнье на глухъ и на слѣпецъ!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той винаги разказва за Божията слава,
Той знае да тълкува Господнитѣ нѣща;
Но той все лѣже, даже когато право казва;
Но той безъ Божья воля, чете по небесата,
И върже разговори съ луната ноця!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той казва че звѣздитѣ сж едри кат' земята,
Говори, че земята прилича на кълбо,
Че туй кълбо пѣтува самò мѣжду слънцата,
И други, много други... И още, че душата
Чловѣшка и Господня едно сж естество!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той казва, че не трѣба да чака награждение
Чловѣкъ когато прави въ живота си добро:

Че въ бѣдѣщия свѣтъ нѣма ни сѣдба ни мъчение,
Че въ наш'тѣ распри Господъ не иска да се мѣсе,
Че злото е потрѣбно, че нѣма пълно зло!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той казва, че противно било на наш'та вѣра
Да браниме честта си, светитѣ си права;
Че повечето хора сж луди, и че трѣба
Разумний да избѣгва отъ тѣхъ, да търси правда
Въ сѣдѣтъ що носи въ себе, сѣдѣтъ на съвѣстѣта!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

На Кметоветѣ наши, на Кнезоветѣ наши,
На нашитѣ Вѣйводи, велможи, голѣмци,
Вмѣсто да имъ разказва дѣла юначки, стари,
Той взѣлъ да имъ прѣдрича, че нѣкой день ще падни
Голѣмото ни Царство, и ще се раздоби!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той взѣлъ да прѣдвѣщава, че грозни Исполни,
(Смили се Божка Майко, Владичице Света!)
Наскоро ще нахълтатъ въвъ нашитѣ долини;
Че намъ какви диваци, безмилостни, всеилни,
Върху ни ще нападнѣтъ, отъ южната страна!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той взѣлъ да пророкува, че ний ще станемъ роби,
(О Господи, пази ни отъ тѣжки грѣхове!)
Че ний ще станемъ роби на Господари лоши;
Че страшни дни ще додѣтъ, че дълга ноця ще доди,
За наш'та Татковина, за наш'тѣ домове!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мъдра Баба Яна.

Той сѣднѣлъ да прѣдсказва, че внуцитѣ ни голи
Ще ходятъ гладни, боси, прѣслѣдвани всегда;

Че Истокъ цѣлъ ще екне отъ българскитѣ болки,
Че нашитѣ страданья, че нашитѣ неволи
Земята ще расплачѣтъ, зачуди-щѣтъ свѣта.

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

(О Татко нашъ! Ти който стонѣш на небесата,
Да доди твоейто царство, и тукъ и навсѣдѣ,
Да бѣде твоята воля за всички люди свята,
И цѣлъ Миръ да те слави! Запазвай ни дѣцата,
Запазвай нашѣтъ внуци отъ външни врагове!)

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

Това не е за вѣра, то нѣма да се сбѣди,
Догдѣто свѣтъ свѣтува, догдѣто Богъ е живъ!
България е силна, о чада, и могѣщи
Сж нейнитѣ войскари, вождитѣ ѝ сж мѣдри,
А Царѣтъ ѝ е храбъръ, добъръ, благочестивъ!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

О, нашій Царъ ще спазе великото си Царство!
Той день и нощ се грижи за милии си народѣ!
А Господъ го закриля, и да-ще му богатство,
Свѣтнници способни, царуванье всеславно,
Семейство многобройно, и дълъгъ тихъ животъ!

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

Боянъ не ходи въ черква и Богу се не моли!
Боянъ свѣщи не пали прѣдъ Божия Олтарь!
Той служи на Перуна, на старитѣ богови!
Той само се подсмива на днешнитѣ Закони!
На всички богохулци Боянъ е Главатаръ.

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

Той срѣдъ нощъ, въ пещеритѣ, съ Демонитѣ съдружно,
Пирува и ликува, върлува и бѣснѣй...

Той ѣзди на пѣржина, и тича, пришка буйно,
Върти се изъ въздуха, реве и лае шумно,
И послѣ се изгубва, петелѣтъ щомъ пропѣй...

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

Кога е бурно врѣме, низъ гѣстата дѣбрава,
Селачитѣ го срѣщатъ, подъ видъ на колелѣ,
Коего се търкаля и пушакъ черъ издава,
Дърветата събаря, водитѣ прѣсушава,
Пропѣжда сѣко живо и мъртво същество.

Дѣца, недѣйте слуша Магѣсника Бояна,
Говореше добрата и мѣдра Баба Яна.

Когато, есень, силно студений вѣтъръ духа,
Когато се покрива небето съ тъми,
Когато се изпълва съсъ призраци въздуха,
Тогазъ Боянъ, о чада! обръща се на бухалъ,
И който го съгледа умира въ сжщий мигъ!

* * *

Тѣй знаеше разумно и сладко да приказва
Прочутата готвачка на Българския Царъ,
Обичната на сички велможи Баба Яна,
Набожната съпруга на царския вратаръ.
Наоколо ѝ млади стражари и служанки
Съ внимание дълбоко я слушахж цѣлъ день,
Защото Баба Яна отъ сичкитѣ готвачки
Приготвяше най-вкусно яхния отъ овенъ...
На свойтѣ дълги сказки добрата Баба Яна
Обичаше да дава единъ и сжщи край,
Въ минутата когато насиваше естията
Ту въ срѣбърни паници, ту въ блюда отъ калай:
„— Пазете се, пазете, отъ сѣко искушенье,
„И умъ голѣмъ отъ Бога не искайте, дѣца,
„Пазете си душата отъ дяволско ученье,
„И книги кат' четете внимателни бѣдете,
„Книжята сж родили злинитѣ по свѣта!“

(Слѣдва втората частъ).